

Pryszczyca - co to za choroba?

Pryszczyca (FMD, ang. *Foot-and-Mouth Disease*) to wysoce zaraźliwa choroba zakaźna, której przyczyną jest wirus Aphtovirus z rodziny Picornaviridae. Atakuje głównie zwierzęta parzystokopytne: bydło, owce, kozy, świnie oraz dzikie przeżuwacze, takie jak jelenie czy sarny.

Pryszczyca – co to za choroba i dlaczego budzi tak duże obawy? Powodem jest jej ogromna zdolność do rozprzestrzeniania się oraz potencjalne straty ekonomiczne związane z likwidacją całych stad i zakazem eksportu produktów zwierzęcych.

Objawy kliniczne u zwierząt

Wśród charakterystycznych objawów znajdują się:

- pęcherze i nadżerki w jamie ustnej, na wargach i języku,
- zmiany skórne w szparze międzyracicowej i na racicach,
- gorączka i apatia,
- kulawizny, trudności w poruszaniu się,
- nadmierne ślinienie,
- spadek apetytu i mleczności.

U młodych zwierząt pryszczycza może doprowadzić do nagłej śmierci bez wcześniejszych

objawów. U dorosłych śmiertelność jest niska, ale konsekwencje gospodarcze – poważne.

Jak dochodzi do zakażenia?

Wirus przenosi się przez:

- kontakt z chorymi zwierzętami,
- skażone mięso, mleko, nasienie, odchody,
- zanieczyszczony sprzęt, pojazdy i odzież,
- powietrze – nawet kilka dni przed pojawieniem się objawów.

Przeżuwacze mogą być nosicielami wirusa przez okres nawet do 3 lat.

Pryszczyca a ludzie - czy jest się czego bać?

Człowiek może zarazić się pryszczycą, choć przypadki są bardzo rzadkie i zazwyczaj mają łagodny przebieg. Źródłem zakażenia może być kontakt z chorym zwierzęciem lub spożycie niepasteryzowanego mleka i surowego mięsa. Rolnicy, weterynarze i pracownicy hodowli powinni zachować szczególną ostrożność i przestrzegać zasad higieny.

Bioasekuracja - najlepsza ochrona przed pryszczycą

Jak chronić swoje gospodarstwo?

1. **Kupuj zwierzęta z legalnych źródeł** – tylko z udokumentowanym statusem zdrowotnym.

2. **Stosuj kwarantannę** – każde nowe zwierzę powinno zostać odizolowane przez co najmniej 2 tygodnie.
3. **Dezynfekuj** – regularne mycie pomieszczeń i sprzętu rolniczego to podstawa.
4. **Zadbaj o higienę pracowników** – odzież i obuwie robocze tylko do pracy przy zwierzętach.
5. **Ogranicz kontakty** – unikaj wprowadzania osób postronnych i zwierząt z zewnątrz.

Co zrobić, gdy podejrzewasz pryszczycę?

- **Natychmiast zawiadom Powiatowy Inspektorat Weterynarii** lub najbliższą lecznicę dla zwierząt.
- **Zablokuj ruch w gospodarstwie** – nie wprowadzaj nowych zwierząt, nie transportuj paszy ani produktów.
- **Współpracuj ze służbami weterynaryjnymi** – to klucz do szybkiego opanowania sytuacji.

Zagrożenie dla Polski – realne i aktualne

W 2025 r. wykryto ogniska pryszczycy u naszych sąsiadów – w Niemczech, na Węgrzech i Słowacji. Choć Polska jest oficjalnie wolna od pryszczycy od 1971 roku, realne zagrożenie wciąż istnieje. W odpowiedzi uruchomiono sztab kryzysowy, zaostrożono kontrole graniczne i rozpoczęto działania edukacyjne.

Konsekwencje gospodarcze i epidemiologiczne

- **Masowe uboje zwierząt,**
- **zakaz eksportu** mięsa i produktów pochodzenia zwierzęcego,
- **ogromne straty ekonomiczne** dla rolników,
- **wysokie koszty walki z chorobą** dla państwa.

Gdzie bada się pryszczycę w Polsce?

Wyspecjalizowane laboratorium znajduje się w Zduńskiej Woli – Dział Wirusologii PIWet-PIB. Placówka dysponuje poziomem BSL-3, umożliwiającym bezpieczne badania wirusa pryszczycy.

Podsumowanie

Pryszczyca – co to za choroba? To poważne zagrożenie dla zdrowia zwierząt i stabilności gospodarczej kraju. Dlatego tak ważna jest rzetelna informacja, szybkie reagowanie na podejrzenia choroby i przestrzeganie zasad bioasekuracji. Nie dajmy się dezinformacji – zadbajmy wspólnie o bezpieczeństwo naszych zwierząt.

Więcej znajdziesz na:

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/pryszczyca>